

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z powództwa G. M.

przeciwko P. P. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Produkcja i Sprzedaż Mebli w W.

o ustalenie istnienia stosunku pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 września 2015 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w P.

z dnia 1 kwietnia 2014 r.,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2014 r. zmienił zaskarżony przez powoda wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 5 lipca 2013 r. w ten sposób, że ustalił, iż powoda G. M. łączył z pozwanym P. P., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Produkcja i Sprzedaż Mebli w W., stosunek pracy na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony od dnia 1 kwietnia 2010 r. do dnia 31 marca 2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku stolarza

za wynagrodzeniem miesięcznym 1.914 zł, oddalając powództwo i apelację w pozostałej części.

Pozwany wywiódł skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa procesowego, tj. art. 379 pkt 2 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 oraz art. 391 § 1 k.p.c., wniósł o stwierdzenie nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o orzeczenie co do istoty sprawy przez uchylenie zaskarżonego wyroku i oddalenie apelacji powoda oraz o zasądzenie od powoda kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że w sprawie zachodzi nieważność postępowania, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawa, a nadto skarga jest oczywiście uzasadniona.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności stwierdzić należy, że nie ma podstaw do przyjęcia, że przed Sądem drugiej instancji doszło do nieważności postępowania z uwagi na nienależyte umocowanie pełnomocnika powoda (art. 379 pkt 2 k.p.c.). Ten pogląd skarżący uzasadnia tym, że „zgodnie z treścią załączonego pełnomocnictwa, pełnomocnik powoda miał prawo reprezentować powoda jedynie w zakresie ustalenia stosunku pracy, a nie treści łączącej strony umowy”, a zaskarżony wyrok tej treści właśnie dotyczy. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika tymczasem,

że ustalenie istnienia stosunku pracy wymaga określenia przedmiotowo istotnych elementów czynności prawnej konstytuującej stosunek pracy, takich jak rodzaj pracy, miejsce pracy, wynagrodzenie i wymiar czasu pracy, a ich wskazanie jest obowiązkiem powoda, bowiem w ten sposób ujawnia się istota sprawy, która została poddana pod osąd, co do której sąd może wyrokować (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2015 r., III PK 139/14, LEX nr 1747848). Tym samym nie można podzielić stanowiska skarżącego, że Sąd Najwyższy nie zajmował się problemem „czy powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy zawiera w swoim zakresie przedmiotowym ustalenie treści łączącej strony umowy”, co miałoby przemawiać za występowaniem w sprawie zagadnienia prawnego i potrzeby wykładni przepisu art. 476 § 1 pkt 1¹ k.p.c. Zgodzić się zaś należy ze stanowiskiem wyrażonym przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że „żądanie ustalenia istnienia stosunku pracy jest żądaniem ustalenia podstawowych elementów danego stosunku zobowiązaniowego”, a co za tym idzie, pełnomocnictwo udzielone do reprezentowania powoda w procesie o ustalenie istnienia stosunku pracy upoważnia również do formułowania roszczeń odnoszących się do treści tego stosunku prawnego. Nie ma więc podstaw do stwierdzenia niewłaściwego umocowania pełnomocnika powoda w postępowaniu apelacyjnym, czego skutkiem jest niemożliwość stwierdzenia, że pozwany wykazał, iż skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania spowodowaną przesłanką z art. 379 pkt 2 k.p.c.

Jak już powiedziano, rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje zatem skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Dla uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona nie

jest zatem wystarczające twierdzenie skarżącego, że tak jest, ani zarzucenie naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego w taki sam sposób, jak wykazano w podstawie skargi. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika bowiem konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (prima facie) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Innymi słowy, w celu spełnienia przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy wykazać „oczywistość skargi kasacyjnej” przez odwołanie się do argumentacji, która prima facie wskazuje, że zaskarżone orzeczenie wydane zostało z oczywistym naruszeniem prawa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2007 r., II CSK 184/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, z 10 lipca 2007, II UK 45/07, niepublikowane, z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109), a takich argumentów nie można doszukać się we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie do rozpoznania, skoro swoje twierdzenia o oczywistej zasadności skargi skarżący odnosi wyłącznie do naruszenia art. 227 k.p.c., art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

Istota art. 227 k.p.c. łączy się tymczasem z jego związkiem z prawem materialnym i prawem procesowym. W odniesieniu do pierwszego aspektu wskazać należy, że ocena, czy konkretne fakty mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zależy od tego, jak sformułowana i rozumiana jest norma prawna, która została w sprawie zastosowana. Przepis prawa materialnego wyznacza zakres koniecznych ustaleń faktycznych i ma rozstrzygające znaczenie dla oceny, czy określone fakty jako ewentualny przedmiot dowodu mają wpływ na treść orzeczenia. Nakłada to na skarżącego obowiązek powołania normy prawa

materialnego, której niewłaściwe rozumienie doprowadziło do wadliwej oceny istotności faktów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CKN 975/98, niepubl.; z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 375/09, niepubl., postanowienie z dnia 9 września 2011 r., I CSK 248/11, niepubl.). W odniesieniu do aspektu procesowego zachodzi wymaganie jednoczesnego powołania przepisów regulujących postępowanie dowodowe oraz wykazania, że odmowa przeprowadzenia dowodu przez sąd była wynikiem błędnej oceny nieprzydatności dowodu dla stwierdzenia istotnego faktu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2009 r., II UK 47/09, niepubl.; z dnia 12 lutego 2009 r., III CSK 272/08, niepubl.; z dnia 9 września 2011 r., I CSK 248/11, niepubl.). Skarżący tymczasem w ogóle nie formułuje zarzutów odnoszących się do naruszenia prawa materialnego w przedmiocie ustalenia wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi, ani nie powołuje tych przepisów regulujących postępowanie dowodowe, które miałyby Sąd odwoławczy naruszyć, nie przeprowadzając dowodów. o których mowa w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, co wyklucza możliwość stwierdzenia, że w tym zakresie skarga mogłaby być uwzględniona.

O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można też mówić, gdy skarżący dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołuje się na uchybienia sądu drugiej instancji o charakterze proceduralnym, które w ogóle nie poddają się kontroli kasacyjnej. W szczególności dotyczy to zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów a do tej sfery art. 233 § 1 k.p.c. odnosi się wprost. Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do bezpośredniego badania prawidłowości ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez sąd drugiej instancji. Również związanie ustalonym stanem faktycznym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wyklucza badanie, czy sąd odwoławczy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów (przykładowo postanowienia z dnia 23 października 2006 r., I UK 194/06, LEX nr 950611 i z dnia 6 sierpnia 2012 r., II CSK 108/12, LEX nr 1228780 oraz wyrok z dnia 10 maja 2012 r., II PK 220/11, LEX nr 12111159 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo). Zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może być oparty na twierdzeniu o rozstrzygnięciu przez sąd drugiej instancji sprawy na niepełnym materiale dowodowym.

Skoro naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. w ogóle nie może stanowić podstawy kasacyjnej, to powołanie się na obrazę tego przepisu tym bardziej nie jest argumentem przemawiającym za potrzebą rozpoznania skargi kasacyjnej.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej nie zachodzi również wtedy, gdy skarżący dla uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołuje się na zarzuty dotyczące naruszenia takich przepisów prawa procesowego, które mają charakter ogólnych dyrektyw wyznaczających istotę postępowania apelacyjnego. Do takich zaś przepisów zalicza się w szczególności art. 382 k.p.c. (por. między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2012 r., II PK 139/11, LEX nr 1167468). Przywołana regulacja ma charakter ogólnych wytycznych skierowanych do sądu orzekającego w danej sprawie, wobec czego ze swej istoty nie może być w postępowaniu apelacyjnym naruszona (samodzielnie) w sposób kwalifikowany, widoczny „na pierwszy rzut oka” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 365/13, LEX nr 1646124).

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 1 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

eb